

نگاه

خاطره‌ای ناخوانده و ناگفته از میرزا احسن خان رشديه

شیرین رشديه

● به کلی یادم رفته بود، یعنی اصلا حواسم نبود که این روزها، روزهای سالمرگ جدّ اعلامیم میرزا احسن خان رشديه است و وقتی تصادفاً به لطف پیامکی يادي از آن بزرگوار شد، طبعاً در خلوت خود نشستم و يادهايی را مرور کردم از خاطراتي که پدربزرگم، فخرالدين رشديه از پدرش نظام‌الدين به نقل از ميرزا احسن خان برای نواده‌هايش بازگو کرده بود و شايد پدربزرگم اين يادها را بازگو می‌کرد تا ما دخترکان بازگوش او، روزی روزگاری مثل امروز آن يادها را ثبت کنیم که گاه يادهاست که تاريخ را می‌سازد؛ به شرط راست‌گویی.

در بازگویی اين خاطره نمی‌خواهم به تکرار سخن بگويم که چگونه مردی از سلاله اندیشه‌ورزان و از خيل عاشقان رويش و از ريشه‌رويين، طرحی نو افکند و به آموزش جديد روی آورد و نمی‌گويم چند بار مدرسه‌های به‌گونه امروزی‌اش را تاريک‌اندنيشان با خاک یکسان کردند و او را چه دردناک آرزوند و آواره گردانند. فقط می‌خواهم بگويم او عاشق بود و عاشق بی‌قرار است و جدّ اعلامیم ميرزا احسن خان، بی‌قرار بود تا قيصاری ديگر بگذارد و ساماني ديگر بخشد و نظام آموزشی ناتوان سنتی را که راه به جایی نمی‌برد مگر به ظلمات، توانی تازه و سمت‌وسوي تازه بخشد.

رؤیای ميرزا احسن خان برای نوسازی نظام آموزشی و گذر از سنت ناکارآمد و پيوستن به جامعه‌ای که شتابان و ناشکيب به سوی پيشرفت و روشايی می‌تاخت، چون فروزينه‌ای در دلش آتشی افروخت که هر طريقي می‌جست تا اين رؤيا را به حقيقت مبدل کند و آن روزها در شهر رشت مانند ديگر مادر شهرهای ايران، فقط مکتب‌خانه‌ها دایر بود و آنچه آموزش داده می‌شد، اگرچه ارجمند بود اما برای روزگاران در پيش‌روی، به‌راستی هيچ بود.

ميرزا احسن خان می‌دانست برای تاسيس مدرسه به شيوه امروزی‌اش نياز به حمايت بانوی خردمند نوآنديشی مانند ملاباجی دارد که اگرچه مکتب‌خانه‌دار است و همان دروس سنتنی را تدریس می‌کند، اما دارای آن بن‌مايه است که بتواند تحوّل نو در نظام آموزشی خود ايجاد کند و ميرزا احسن خان رؤیای شیرين خود را با ملاباجی در ميان گذاشت.

ملاّباجی تاملی کرد و دل بست به رؤیای میروزا که تصویری مهمم و کم‌رنگ از دختران سيدپوشی را در ذهن او نقش می‌بست که جامه پرستاری برمی‌داشتند و در کنار پزشکان صاحب دانش روز پزشکی – نه حکيم‌باشی‌ها– به درمان مردمان رنج‌ديده‌ای می‌پرداختند که بيشتر از ستم حکومت از ستم بی‌فرهنگی و بی‌دانشی رنج می‌کشيدند و آن فروزينه که ميرزا در دست داشت، قلب ملاباجی را نيز به آتش کشيد و شعله‌ای در درونش زبانه گرفت. اما ميرزا برای دريافت حمايت همه‌جانبه ملاباجی صاحب نفوذ، ضمانت بيشتري می‌خواست و پيوند زناشويی بين نظام‌الدين ۱۵ساله، پسر ميرزا احسن خان و عفت‌خانم ۹ساله، دختر ملاباجی، مهر تاييد و تضمين تحقق آن رؤيا بود.

ملاّباجی حاضر به سپردن دختر ۹ساله‌اش به نوجوان ۱۵ساله نبود و سرانجام در قبال تعهد ميرزا که دختر تا ۱۲سالگی در کنار مادر می‌ماند و سپس به خانه بخت می‌رود، به عقد او رضایت داد و زمانی که عاقد برای عقد آن دو کودک آمد، عفت‌کوجولو روی تاپ نشسته بود و نظام‌الدين، طاب تاپ را به پيش و پس می‌راند و عاقد چون آن دور تا اين حد کودک ديد، با ترديد اظهار کرد اين دختر نمی‌داند اصلا شوهر چیست و برای اثبات دعوی خویش از عفت خانم کوجولو پرسيد: مرغ، تخم می‌گذارد يا خروس؟ و عروس خانم اظهار کرد: خروس و ديگر بار عاقد شيوه بيان خود را تغيير داد و اين‌بار پرسيد: خروس، تخم می‌گذارد يا مرغ؟ و اين‌بار عروس خانم پاسخ داد: مرغ و چون از او پرسيدند چرا اين‌بار مرغ را برای پاسخ برگزیدی، اظهار کرد هر اسرمی را که در آخر نام بريد، همان را تکرار می‌کنم.

باين حال، اين تضمين آن قدر قدرتمند بود که ملاباجی در حمايت از ميرزا و رؤياهايش بايستد، هرچند تاريک‌اندنيشان تاپ نياوردند و مدرسه نظام جديد ميرزا را با خاک یکسان کردند؛ اين‌بار به اتهام بابی‌گری و غريب‌دگی. اما آن فروزينه، شعله کشيده نبود و آن شعله آتشفشانی شد که دیری نپاييد همان تاريک‌اندنيشان، فرزندان خود را روانه مدارس بنيادگرفته به شيوه ميرزا احسن خان رشديه کردند و فرزندان، فرزندان همان تاريک‌اندنيشان هستند که روشنائی امروزان شده‌اند و متّصل‌داران فردهای دانشی که مرزهای قراردادی را درخواهد نورديد و جهانی روشن‌تر را نويد می‌دهد؛ جهانی که مرزی نمی‌شناسد و امروزه همين نوادگان تاريک‌اندنيشان هستند که در جای‌جای جهان به لطف آن اندیشه دليرانه شگفتی‌ها می‌آفرينند.

شرق: «کشف گور دسته‌جمعی در تبریز»، این تیترا اولین واکنش‌های خبری به پیداشدن حجم زیادی از استخوان‌های انسانی تلنبارشده روی هم بود که در دل چاهی در اول خیابان پاسداران تبریز به دست آمد. روز گذشته وقتی اخبار و عکس‌های این استخوان‌ها منتشر شد، اولین گمانه‌زنی به‌سرعت در سایت‌ها و کانال‌های تلگرامی با همین تیترا دست‌به‌دست و شایعات پرشماری هم‌هپای آن منتشر شد.طبق گفته منابع خبری و مسئولان تبریزی: «در راستای توسعه شبکه فاضلاب تبریز، همکاران شرکت آب‌وفاضلاب در کوچه پاسداران خیابان انقلاب در حال حفاری بودند که در این حین با استخوان‌هایی که شبیه باقی‌مانده اجساد انسان بود، مواجه شدند و سریعاً قضیه را به پلیس گزارش کردند. پلیس نیز ضمن حضور در محل، موضوع را بررسی کرده و نمونه‌برداری‌های لازم را انجام داده است. هماهنگی‌های لازم با دستگاه قضائی نیز انجام شده و دادستانی نیز خواستار بررسی بیشتر موضوع از سوی پلیس شده است.»در همین رابطه مرتضی آبدار، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان شرقی در گفت‌وگویی با «شرق» دراین‌باره گفت: «کارشناسان اداره کل میراث فرهنگی استان موضوع را بررسی کرده و گفتند این استخوان‌ها ارزش تاریخی ندارند و به همین دلیل قضیه به میراث مربوط نیست.»در این بین یک گمانه‌زنی دیگر هم قابل طرح است. گمانه‌ای که رحیم شهرتی‌فر، فرماندار تبریز، البته نه در قامت مقام دولتی و فرماندر، بلکه آن‌گونه که خود می‌گوید، به عنوان یک کارشناس تاریخ (دارای دکترای تاریخ و استاد دانشگاه) در گفت‌وگو با «شرق» آن را طرح کرده است. پیش از نوشتن درباره این گمانه‌زنی ارائه توضیحاتی مرتبط با موضوع لازم است. توضیحاتی به این شر: بر اساس اطلاعات موجود، تبریز از گذشته‌های دور سه قبرستان بزرگ و مهم داشته که واجد ارزش تاریخی بوده‌اند. قبرستان‌هایی که به این اسمی شناخته می‌شدند: مقبره الشعرا، مقبره العرفا (ریغ گلستان فعلی تبریز) و یکی هم مقبره العلما. از این قبرستان‌های مهم

افزایش ۶۹ درصدی اعتراض‌های اجتماعی

ایلنا: معاون امنیتی _ انتظامی وزارت کشور گفت: روند قتل و انفجارهای عمدی در ۱۰ سال گذشته روندی کاهشی داشته؛ اما کشفیات مواد مخدر در هفت ماه سال جاری، ۱۹ درصد افزایش داشته است. محمدحسین ذوالفقاری، معاون امنیتی _ انتظامی وزارت کشور، با اشاره به اینکه باید عملکرد دولت را در سه سالی که روی کار آمده، بررسی کرد تا مشخص شود چه مسیری را پیموده است، گفت: باوجود افزایش ۶۹درصدی اعتراض‌های اجتماعی، اعم از کارگری، صنفی و بخشی که نشان می‌دهد افراد به راحتی آمدند و حرف‌هایشان را زده‌اند، هیچ مورد بحران اجتماعی که تبدیل به مسائل

در همایش زنان وزندگی شهری مطرح شد

لزوم تأمین امنیت زنان در مواجهه با زندگی شهری

شرق: شهرداری تهران چندسالی است که جشنواره‌ای رسانه‌ای را با عنوان زنان و زندگی شهری برگزار کرده و امسال برای اولین‌بار اقدام به برگزاری همایش زنان و زندگی شهری کرده است. همایشی که علاوه بر استادان دانشگاه‌های داخلی و خارجی، پروفیسور دیوید هاروی، استاد انسان‌شناسی در دانشگاه شهری نیویورک که یکی از مهم‌ترین نظریه‌پردازان در عرصه مسائل اجتماعی جهان است و همچنین آیت‌الله جوادی‌آملی از مراجع عظام تقلید در برای حضور در آن دعوت کرده بود. این همایش با تعداد زیادی سخنران و پنل تخصصی از روزگشته شروع به کار کرده و تعداد زیادی از فعالان حوزه زنان و دانشجویان با وجود الزام پرداخت مبلغی برای حضور در این همایش از آن استقبال کرده‌اند. در آیین افتتاحیه این همایش آیت‌الله العظمی جوادی‌آملی ضمن بیاناتی از نگاه قرآن و احادیث درباره نبود تفاوت بین زن و مرد و ارجح بودن ارزش انسان‌ها متناسب با ارزش آنها، تصریح کرد: انسان در بدن با بسیاری از حیوانات شریک است و این شراکت بدنی انسان با حیوانات باعث می‌شود رفتارهای انسانی را در حد تعدیل‌شده انجام دهد. بدن زن با بدن

از زن و مرد و ارجح بودن ارزش انسان‌ها متناسب با ارزش آنها، تصریح کرد: انسان در بدن با بسیاری از حیوانات شریک است و این شراکت بدنی انسان با حیوانات باعث می‌شود رفتارهای انسانی را در حد تعدیل‌شده انجام دهد. بدن زن با بدن

مرد تفاوت دارد و بعضاً وظایف متفاوتی بین این دو جنس برقرار است. اصل اسلام می‌گوید هویت انسان به روح اوست، دوم اینکه روح مجرد است. موجود مجرد نه زن است و نه مرد. این مرجع تقلید با بیان اینکه فراگیران علم نمی‌توانند بشری در دنیا زن هستند، گفت: بانوان احتیاجات فراوانی دارند و اگر این قشر بزرگ به هم‌صنفان خود مراجعه کنند، احتیاجات خود را بهتر می‌توانند برآورده کنند. به گفته وی؛ برای آramش جامعه، زن اهمیت دارد.

اما دیوید هاروی که با وجود اعلام قبلی مبنی بر حضور در همایش با ارسال یک ویدئوی ضبط‌شده از سخنرانی خود در افتتاحیه همایش، حضورش ثبت شد، در صحبت‌های خود در این همایش با بیان اینکه یاید شهرها را براساس ویژگی‌های جغرافیایی، فرهنگی و اجتماعی آنها دید تا بتوان براساس این ویژگی‌ها برای طیف‌های مختلف جمعیتی از جمله زنان

جامعه

پولک سبوسود سپهری: بافت

گزارش «شرق» درباره بقایای استخوان‌های پیداشده در تبریز

گوردسته‌جمعی یا بقایای قبرستان قدیمی

سه‌گانه اکنون متبره مقبره الشعرا باقی مانده و هرچند قبرها و

دفن‌شدگان‌ش به صورت دقیق مشخص نیست ولی قبر شهریار در همین آرامستان است و یک بنای یادبود هم روی آن ساخته شده است.یکی دیگر از قبرستان‌های واجد ارزش تاریخی که در صد سال پیش و به صورت اتفاقی کشف شد، قبرستانی بود که در حفاری‌ها برای ساخت یک پاساز در نزدیکی مسجد کبود پیدا شده که به گورستان عصر آهن معروف است. در این گورستان افراد دفن‌شده به شکل جینی دفن شده‌اند و دیگر آن محلات شهر نیز قبرستان‌های محلی و کوچکی وجود داشته که از حدود ۸۰، ۹۰ سال پیش به دلیل توسعه

و ساخت‌وسازهای مدرن رفته‌رفته از بین رفته و زیر ساختار جدید شهر تبریز مدفون شده‌اند.پس از شرح این مقدمه، حالا این شما و این توضیحات و گمانه‌زنی رحیم شهرتی‌فر، فرماندار تبریز در رابطه با استخوان‌های پیداشده در حفاری فاضلاب در خیابانی در تبریز که در گفت‌وگو با «شرق» آن را مطرح کرده است: «استخوان‌های کشف‌شده در این ماجرا را پلیس و کارشناسان دادگستری و پزشکی قانونی قرار است نمونه‌برداری و نتایج آن را اعلام کنند، اما بدون شک اعلام نتایج مقداری زمان‌بر است و تا آن موقع باید صبر کرد، اما من اینجا نه به عنوان فرماندار تبریز بلکه به عنوان یک کارشناس تاریخ پس از مشاهده وضعیت استخوان‌های به‌دست‌آمده و

شرایط آنها معتقد هستم احتمالاً می‌توان گفت که این نقطه به دلائل زیادی گور دسته‌جمعی یا چیزی شبیه به این نیست، چراکه گور دسته‌جمعی مشخصات بارز و ویژه‌ای دارد که با شرایط آنچه در این حفاری به دست آمده، همخوانی ندارد. از جمله اینکه استخوان‌های پیداشده متفرقه است و به نظر از جایی دیگر جمع‌آوری و اینجا دفن شده‌اند. این استخوان‌ها همه در یک نقطه مشخص روی هم تلنبار شده و محل آنها هم وسیع نیست. باید به این نکته توجه داشت که در شهر تبریز از دوره پهلوی اول زمان شروع ساخت‌وسازهای مدرن بوده؛ مانند کوچه و خیابان‌کشی و بناهای جدید، به همین دلیل در مسیر این ساخت‌وسازها ممکن است گاهی به قبرستان‌های قدیمی و محلی که سابق بر این در هر محله‌ای وجود داشت، برخورد به باشند. از آنجا که براساس دستورات فقهی بعد از گذشت ۳۰ سال از آخرین دفن در یک قبرستان می‌توان آن را تغییر کاربری داد یا تخریب کرد، وقتی به چنین قبرستان‌هایی برخوردیم، بازماندگان افراد دفن‌شده پیش از تخریب قبرستان، اقدام به خارج‌کردن بقایای استخوان‌های نزدیکان خود و انتقال آنها به قبرستان‌های دیگر می‌کردند. اما به هر صورت برخی دیگر از دفن‌شدگان بازماندگانی نداشتند و به همین دلیل ممکن است بقایای استخوان‌های آنها را یک جا جمع و دفن کرده باشند. به نظر من استخوان‌های کشف‌شده در این‌حین فاضلاب هم به احتمال زیاد به همین شکل بوده است و دلیل دیگری ندارد.» در روزهای گذشته شایعات مختلفی منتشر شده و هر گروه و دسته‌ای این استخوان‌ها را با همان پیش‌فرض که اینجا یک گور دسته‌جمعی است، به یک جریان خاص ربط داده‌اند. برخی گفته‌اند اینها را دولت پهلوی قتل عام کرده، برخی هم آن را از جنایت‌های روس‌ها یا فرقه دموکرات و پیشووری نداشتند. بااین‌همه، فرماندار تبریز با اشاره به شایعات پخش شده در فضای مجازی، تأکید می‌کند: «هنوز هیچ گمانه‌زنی یا تحلیلی در این خصوص قطعی نیست و پیشنهاد من این است که مردم به شایعه‌ها توجه نکنند و آنها را جدی نگیرند.»

ابتکار قاچاق خاک از جزیره هرمز را تأیید کرد

زبای طبیعی ایران و یکی از ظرفیت‌های ارزشمند است که متأسفانه در این منطقه شاهد قاچاق خاک بوده‌ایم ازاین‌رو بارها گرانی خود را به صورت کتبی به سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و وزارت جهاد کشاورزی اعلام کردیم. ابتکار با بیان اینکه گزارش‌هایی از قاچاق خاک در جزیره هرمز به ما اعلام شده است، افزود: مسئول و مرجع رسیدگی به قاچاق خاک در جزیره هرمز خارج از مناطق حفاظت‌شده، سازمان حفاظت محیط زیست است؛ بنابراین از سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و وزارت جهاد کشاورزی در‌خواست رسیدگی به این مسئله را کردیم.

تعاونی فرهنگی آموزشی راه رشد برگزار می‌کند

همایش مدرسه تعاونی – اقتصاد مشارکتی

مجمع آموزشی راه‌رشد
RAH-E ROSH EDUCATIONAL COMPLEX

دبیرخانه توسعه مدرسه تعاونی برگزار می‌کند:

اولین همایش مدرسه تعاونی؛ اقتصاد مشارکتی

۲۴ آذرماه ۱۳۹۵ – تهران – سالن همایش های تلالی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

ساعت ۸:۳۰ صبح

اهداف همایش:

۱. بررسی الگوهای موجود مدارس تعاونی در ایران و جهان؛
۲. ترویج گفتن تعاونی به عنوان مدل اقتصاد مشارکتی؛
۳. بررسی رویکردهای اقتصاد آموزش در ایران؛
۴. بحث و هم‌اندیشی در خصوص زمینه‌های قانونی ایجاد مدارس تعاونی.

محورهای اصلی همایش:

- تعاونی، اقتصاد مشارکتی و مدرسه؛
- امکان سنجی مدارس تعاونی در ساختار اجرایی – قانونی کشور؛
- بررسی ساز و کارهای جاری فرایندها و نظام های اقتصاد آموزش؛
- اشتغال، نیروی کار و ظرفیت‌های ساختار تعاونی؛
- قدرت پای و انزاف، ظرفیت های جامعه مدنی از طریق تعاونی ها.

پست الکترونیک: info@coopschool.ir
تلفن و واتس‌آپ: ۰۲۱-۸۸۲۷۱۶۹۹

آدرس دبیرخانه: تهران، شهر قدس، فاز یک، خیابان مهستان، پلاک ۴۱، مجمع آموزشی راه‌رشد.

www.coopschool.ir

برای کسب اطلاعات بیشتر و شرکت در همایش به وبسایت همایش مراجعه فرماید.

بازتولید و تداوم فرهنگ مشارکت منجر شود و از این حیث «مدرسه تعاونی» هم‌نشینی مغتنم دو ساخت آموزش و یاریگری است که به تقویت جامعه و قدرتیابی آن منجر می‌شود و آموزش را به سمت ساختارهای دموکراتیک‌تر، مشارکتی‌تر، جمع‌گراتر، و کمتر سودانگارانه نزدیک کند.

کار روشنی دارد و از این رو بر میدانی واقعی وعینی استوار است و قابلیت آن را دارد که در آینده به تغییر مسیر مهمی بینجامد؛ تغییر مسیری که گروه بزرگی از مردمان این جامعه یعنی معلمان و دانش آموزان و والدین از آن منتفع شوند و نیز راهی باشد برای بازپایی قدرت‌های جمعی!

حضور در این همایش برای کسانی که دل در گرو آموزش دارند مغتنم است تا در یک فضای به نسبت بینابینی میان دولت و بخش خصوصی، به نقد و نظر در حوزه آموزش بنشینند و به تکوین و تقویت ایده

خبر

اولیتماutom نظام پزشکی به بیمه‌های تکمیلی

● **ایسنا:** رئیس کل سازمان نظام پزشکی نسبت به خطر لغو قرارداد بیمارستان‌های خصوصی با بیمه‌های تکمیلی هشدار داد و گفت: در حال حاضر چندین ماه است که بیمارستان‌های خصوصی مطالباتشان را از بیمه‌های تکمیلی و بدون دریافت دریاقت نکرده‌اند و این موضوع باعث شده برخی بیمارستان‌ها در معرض ورشکستگی قرار گیرند. دکتر علیرضا زالی درباره وضعیت پرداخت مطالبات بیمارستان‌های خصوصی از سوی بیمه‌های تکمیلی، گفت: متأسفانه وضعیت پرداخت مطالبات بیمارستان‌های خصوصی از سوی بیمه‌های تکمیلی خوب نیست؛ به‌طوری‌که در حال حاضر چندین ماه است بیمارستان‌های خصوصی مطالباتشان را از بیمه‌های تکمیلی و بازگانی دریافت نکرده‌اند. وی افزود: طبق آخرین بررسی‌هایی که در نیمه بهار امسال انجام داده‌ایم، متأسفانه حجم مطالبات بیمارستان‌های درجه‌یک خصوصی، فقط در تهران بالغ بر ۳۵۰ میلیارد تومان است. البته در این مطالبات اسناد بین‌راهی موجود و کسورات را محاسبه نکرده‌ایم. رئیس کل سازمان نظام پزشکی با اشاره به آخرین جلسه‌ای که با مدیران عامل بیمارستان‌های خصوصی برگزار شده، گفت: مدیران عامل بیمارستان‌های خصوصی به‌شدت از دیرکرد و پرداخت نکردن مطالبات، تحقق نیافتن اسناد بین‌راهی و کسوراتی که اعمال و منجر به ناراضایی پزشکان می‌شود، گلایه‌مند بودند. وی ادامه داد: ۵۰ تا ۶۰ درصد درآمد بیمارستان‌های خصوصی تهران، صرف پرداخت‌های پرسنلی می‌شود. همچنین بیمارستان‌ها از ابتدای فروردین ۹۵ راه رشد حقوق را که مورد تأیید وزارت کار بوده، اعمال کردند. زالی با بیان اینکه خبر موفق دارم که در اسفند ماه سال گذشته برخی از بیمارستان‌های خصوصی تهران از سهام‌داران پول گرفتند یا از منابع بانکی استقراض کردند تا بتوانند پول کارانه و عیدی پرسنل در سال گذشته را پرداخت کنند، گفت: بر این اساس باید توجه کرد که بحث لغو قرارداد یا تمدید نکردن قرارداد بیمارستان‌های خصوصی با بیمه‌های تکمیلی موضوعی جدی است. وی تأکید کرد: براین اساس به مجموعه بیمه‌های بازگانی و تکمیلی اعلام می‌کنم اگر بخواهند ضوابط سازمان نظام پزشکی و بیمارستان‌های خصوصی را مورد توجه قرار ندهند، خطر جدی برای لغو قرارداد وجود دارد. بنابراین قطعاً تا حدی قابلیت تحمل این شرایط وجود دارد.

مدرسه تعاونی بیاندیشند؛ مدیران و صاحب‌نظران آموزش و پرورش کشور، مدیران وزارت تعاون، اساتید و دانشجویان رشته‌های دانشگاهی مرتبط به ویژه دانشگاه تربیت معلم و معلمان که حاملان آگاهی و کارگزاران تغییرند.

۲۴ آذرماه ۱۳۹۵ – تهران – سالن همایش های تلاش وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

ساعت ۸:۳۰ صبح

پست الکترونیک: info@coopschool.ir

www.coopschool.ir